

Sygn. akt XVII AmE 183/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Witold Rękosiewicz	SSO Witold Rękosiewicz
Protokolant: stażysta Magdalena Żabińska	

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania „(...)” spółki komandytowo-akcyjnej

z siedzibą w K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 4 kwietnia 2018 r. nr (...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od „(...)” spółki komandytowo-akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 183/18

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 4 kwietnia 2018 r. nr (...), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 3a w zw. z art. 11 i 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., póź. 220 z późn. zm., dalej: Pe) w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r. nr 133, poz. 924, dalej: Rozporządzenie w sprawie ograniczeń) orzekł, że:

1. FUNDACJA (...) z siedzibą w K. (Spółka, powód) w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w C. przy ul. (...) naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art 11 i art. 11 d ust 3 ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., póź. 220 z późn. zm., dalej: Pe), co podlega karze pieniężnej określonej w art 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył Spółce karę pieniężną w kwocie 14 990 zł.

FUNDACJA (...) z siedzibą w K. w złożonym odwołaniu zaskarżyła decyzję Prezesa URE w całości. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1. art. 23 ust. 1 Pe poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że Prezes URE posiada kompetencje do kontroli i sankcjonowania zachowań odbiorców energii elektrycznej, podczas gdy przepis ten jednoznacznie daje podstawy dla działania Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wyłącznie w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych w rozumieniu ustawy - Prawo energetyczne, tj. podmiotów posiadających stosowne koncesje (prowadzących działalność gospodarczą w zakresie określonym w ustawie - Prawo energetyczne), do których to podmiotów odwołujący się nie należy,

2. § 3 ust. 4 oraz § 9 pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła w zw. z przepisem art. 58 k.c. poprzez ich niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że sprzeczne z powołanym przepisem ustalenia planu wprowadzania ograniczeń w poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. przesłanym za pismem OSD z dnia 15 lipca 2014 r. (dalej : Plan ograniczeń, Plan) są wiążące dla odwołującego się, ponieważ przepisy Rozporządzenia rzekomo - zdaniem Organu - zastosowanie mają „wyłącznie” na etapie tworzenia planów wprowadzania ograniczeń, podczas gdy w ocenie odwołującego się, w przypadku ustalenia Planu w sposób sprzeczny z powoływanymi przepisami (co miało miejsce w niniejszej sprawie), Plan ten - jako element stosunku zobowiązaniowego - jest nieważny i w konsekwencji niewiążący dla odwołującego się,

3. § 12 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów w zw. z brzmieniem Planu, poprzez jego niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że wprowadzane ograniczenia miały zastosowanie do odwołującego się, pomimo jego niezawiadomienia przez (...) o wprowadzanych ograniczeniach, podczas gdy (...) winien na bieżąco zawiadamiać odwołującego się o wprowadzanych zmianach w poziomie ograniczeń, czego (...) nie czynił. (...), wbrew postanowieniom powszechnie obowiązujących przepisów, Umowy, a także Planu, w okresie wprowadzania ograniczeń nie informował odwołującego się o jakichkolwiek zmianach we wprowadzanych stopniach zasilania;

4. art. 56 ust. 6a Pe, poprzez jego niezastosowanie i nieodstąpienie od wymierzenia odwołującemu się kary pieniężnej;

5. art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe w zw. z przepisem art. 11, art. 11c ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2 pkt 2 i art. 11d ust. 3 Pe, poprzez ich niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że na podstawie przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a dopuszczalnym jest nałożenie kary pieniężnej na odwołującego się w przypadku niedostosowania się przez niego do ograniczeń w poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzonych przez (...) S. A. tj. operatora systemu przesyłowego (dalej OSP) w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo energetyczne, podczas gdy przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie daje możliwości nałożenia sankcji pieniężnej za niedostosowanie się do ograniczeń w poborze ustalonych przez OSP, a w konsekwencji nie daje podstaw do nałożenia kary pieniężnej za niedostosowanie się do ograniczeń przez odwołującego się w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r.

Na podstawie powyższych zarzutów powód wniósł o :

1. uchylenie zaskarżonej decyzji w całości, ewentualnie zmianę decyzji i orzeczenie, że powód nie podlega karze pieniężnej, ewentualnie, że powód podlega karze pieniężnej w wysokości 1 082 zł,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód stwierdził, że Prezes URE nałożył na Spółkę karę pieniężną za naruszenie obowiązku ograniczenia poboru bez istniejącej podstawy prawnej, a co najmniej - bez istniejącej podstawy prawnej w odniesieniu do ograniczeń wprowadzonych przez OSP, obowiązujących w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. Podniósł, iż zgodnie z art. 23 ust. 1 Pe Prezes URE reguluje wyłącznie działalność przedsiębiorstw energetycznych. Powód nie jest przedsiębiorstwem

energetycznym, ma jedynie status odbiorcy. Prezes URE nie posiada kompetencji ustawowych do nałożenia na powoda sankcji przewidzianych w Prawie energetycznym.

Spółka wskazała, że na terenie nieruchomości, w której doszło do przekroczenia poboru energii w stosunku do poziomu określonego w planie ograniczeń:

1. prowadzi działalność Fundacja (...), zajmująca się opieką nad dziećmi autystycznymi i niepełnosprawnymi, pomieszczenia w budynku posiadają wyłącznie wentylację mechaniczną nawiewno - wywiewną i klimatyzację, której wyłączenie zagrażałoby życiu i zdrowiu niepełnosprawnych dzieci, ponadto dostosowanie się do ograniczeń wymagałoby wyłączenia wind i uniemożliwiło (lub znacząco utrudniło) dzieciom opuszczenie budynku;
2. zlokalizowane są serwery i stacje nadawcze/przesyłowe operatorów telekomunikacyjnych, m. in. (...) sp. z o.o. oraz (...) S.A., a wyłączenie tych instalacji spowodowałoby m.in. wyłączenie sygnału (...) / (...) ww. operatorów telekomunikacyjnych na obszarze zasięgu działania tych stacji przesyłowych, co skutkowałoby zagrożeniem dla zdrowia i życia osób dzwoniących na 112 (co miałyby negatywny wpływ na funkcjonowanie ogólnokrajowego systemu ratownictwa - europejski numer alarmowy),
3. znajduje się europejskie centrum obliczeniowe towarzystwa ubezpieczeniowego (...), w którym również zatrudniane są osoby niepełnosprawne; w przypadku dostosowania się do ograniczeń w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zatrudnionych w (...) występowałaby niemożność opuszczenia budynku (z uwagi na niedziałające windy i brak możliwości poruszania się przez osoby niepełnosprawne po schodach);
4. znajduje się schron przeciwbombowy - wyłączenie zasilania miałyby wpływ na stan bezpieczeństwa Polski.

Powód powołał się na treść § 3 ust. 4 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń z 2007 r. i wskazał, że przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Stwierdził, że plan ograniczeń nie jest źródłem prawa, ani aktem administracyjnym, lecz wyłącznie aktem o charakterze cywilnoprawnym. Wobec tego, zdaniem powoda, przy uwzględnieniu § 3 ust. 4 Rozporządzenia ograniczenia wynikające z planu są - z mocy przepisu art. 58 k.c. nieważne, bowiem ich wdrożenie zakłócałoby w sposób istotny funkcjonowanie obiektu powoda. Powód zarzucił ponadto, że plan ograniczeń jest sprzeczny z § 9 pkt 3 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń, a jego treść zupełnie odbiega od racjonalnych poziomów, gdyż moc bezpieczną ustalono na 0,3608 MW, co wymagałoby całkowitego zaprzestania poboru przez Spółkę energii elektrycznej. Podkreślił, że wbrew postanowieniom powszechnie obowiązujących przepisów, szczególnie § 12 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów, Umowy, a także Planu, w okresie wprowadzania ograniczeń nie informował odwołującego się o jakichkolwiek zmianach we wprowadzanych stopniach zasilania.

Zdaniem powoda w sprawie zachodziły przesłanki do odstąpienia od wymierzenia kary na podstawie art. 56 ust. 6a Pe. Mimo to Prezes URE nie rozpatrzył wniosku powoda o odstąpienie od wymierzenia kary.

Ponadto powód wskazał, że art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie sankcjonuje niedostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ustanowionych na mocy przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, wprowadzonych przez OSP w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. Spółka nie może też być adresatem normy zawartej w przepisie art. 11d ust. 3 Pe, ponieważ nie świadczy usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. W tej sytuacji kara pieniężna mogłaby zostać wymierzona wyłącznie za przekroczenie poboru mocy w dniu 12 sierpnia 2015 r, kiedy obowiązywały ograniczenia wprowadzone przez Radę Ministrów w Rozporządzeniu z 2015 r. Przy przekroczeniu w wysokości 0,3608 (MW w godzinie) przy zastosowaniu przyjętego przez Prezesa URE mnożnika, kara pieniężna powinna wynieść 1 082 zł.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zarzut naruszenia przepisu art. 23 ust. 1 Pe uznał pozwany za chybiony. Wskazał, że na mocy przepisu art. 56 ust. 1 Pe Prezes URE wymierza kary pieniężne nie tylko przedsiębiorstwom energetycznym, czego wyrazem są właśnie regulacje dotyczące przedmiotowych ograniczeń i wymierzanie kary pieniężnej za niestosowanie się do nich przez obowiązane podmioty, w tym odbiorców. Nie zgodził się ze twierdzeniem powoda, iż grupa podmiotów zobowiązanych do aktywnego udziału w procesie

wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ograniczona jest do przedsiębiorstw energetycznych. Wskazał, że przepisy art. 56 Pe stanowią podstawę sankcjonowania za niedostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez odbiorców, w tym powoda. Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, wprowadzone na zasadach określonych w art. 11 ust. 2 i 3 Pe podlegają kontroli w zakresie przestrzegania ich stosowania (art. 11 ust. 4 Pe), a organem uprawnionym do kontroli stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes URE (art. 11 ust. 5 pkt 1 Pe).

Pozwany podkreślił, że przepisy § 3 ust. 4 Rozporządzenia z 2007 r. należy brać pod uwagę przy ustalaniu kręgu podmiotów objętych obowiązkiem dostosowania się do wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz do ustalania planu ograniczeń. Stanowią wytyczne w procesie przygotowania i sporządzania planu, wskazując okoliczności, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu planu ograniczeń dla konkretnego odbiorcy. Wobec tego przesłanki wymienione w § 3 ust. 4 Rozporządzenia z 2007 r. należy brać pod uwagę na etapie ustalania planów ograniczeń, a nie przy ich realizacji. Pozwany podkreślił, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że informacje o wielkości danych dotyczących powoda wynikające z planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały powoda w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r., zostały przekazane powodowi przez (...) pismem z 15 lipca 2014 r. sygn. (...), listem poleconym. Z treści tego dokumentu wynika, że był on dla powoda wiążący w tym okresie i obowiązujący od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Pozwany dodał, że nie ma więc podstaw do uznania, że ustalony dla powoda plan jest nieważny, a argumenty powoda zmierzające do uwolnienia się od odpowiedzialności za niedostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń nie zasługują na uwzględnienie. Wskazał, że powód przy podpisywaniu umowy kompleksowej powinien zweryfikować ustaloną w niej moc bezpieczną, czyli moc minimalną dla 20 stopnia zasilania. W odniesieniu do zbyt małych wartości ustalonych w Planie, pozwany wskazał, że to powód przy podpisywaniu umowy kompleksowej powinien dołożyć należytej staranności i zweryfikować ustalone poziomy mocy dla poszczególnych stopni zasilania. Jak wynika z pisma (...) S.A. powód nie poinformował (...), że w jego obiekcie znajduje się infrastruktura operatorów telekomunikacyjnych oraz, że jest tam prowadzona działalność lecznicza. Pozwany stwierdził, że gdyby powód zadbał o zgłoszenie (...) tych okoliczności, to częściowa ochrona przed ograniczeniami w poborze energii elektrycznej jest możliwa poprzez prawidłowe określenie przez odbiorcę mocy bezpiecznej, która uwzględnieni okoliczności przewidziane w § 3 ust. 4 Rozporządzenia. W odniesieniu do zarzutu o braku informowania powoda o wprowadzonych ograniczeniach, pozwany podkreślił, że zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w Programie(...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów. Jedynym wyjątkiem w zakresie indywidualnego informowania odbiorców energii elektrycznej o stosownych ograniczeniach jest § 12 ust. 3 Rozporządzenia, który odnosi się jednak do przypadków wystąpienia różnic między ograniczeniami dla danego odbiorcy, a ograniczeniami dla wszystkich odbiorców wynikających z ogłoszonych komunikatów. Pozwany dodał, że w przypadku powoda taka sytuacja nie występowała.

Odnośnie braku podstaw prawnych do karania powoda za przekroczenie ograniczeń wprowadzonych przez OSP, pozwany zauważył, że podstawę materialnoprawną do wprowadzania ograniczeń przez OSP, w tym również ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, stanowi art.11d ust. 3 Pe, natomiast przepisy z art. 11 c ust. 2 pkt 2 Pe należy traktować jedynie jako przepisy ściśle określające zakres czasowy wprowadzanych ograniczeń, a nie jako samodzielną podstawę prawną wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Zakres ograniczeń określony w art. 11 d ust. 3 Pe obejmuje swoim zakresem ograniczenia określone w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, bowiem katalog ograniczeń z art.11d ust. 3 jest znacznie szerszy niż ograniczenia w dostarczaniu i poborze mocy, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. Prezes URE wskazał, że skoro przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe obejmuje swoją sankcją niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii wprowadzonych na podstawie art. 11d ust. 3 Pe, nie ma konieczności obejmowania sankcją ograniczeń, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i powoływania tego przepisu w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, bowiem faktycznie odesłanie takie stanowiłoby dwukrotne objęcie sankcją tych samych ograniczeń - raz przez wskazanie materialnoprawnej podstawy do ich wprowadzenia tj. art. 11d ust. 3) i drugi raz poprzez wskazanie przepisu określającego okres, na który ograniczenia takie można ustanowić (tj.

art. 11c ust. 2 pkt 2). W ocenie pozwanego w niniejszej sprawie nie można mówić o znikomej szkodliwości czynu, bowiem czyn popełniony przez powoda miał istotny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Zatem brak było podstaw do skorzystania przez Prezesa URE z instytucji odstąpienia od wymierzenia kary przewidzianej w art. 56 ust. 6a Pe. Prezes URE zauważył, iż powód należy do podmiotów określonych w § 5 pkt 1 Rozporządzenia, tj. odbiorców, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została powyżej 300 kW. Powód jednocześnie nie podlegał ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami na mocy § 6 ust. 1 Rozporządzenia. Na tej podstawie pozwany stwierdził, że przez przyzmat naruszenia obowiązku i wymierzenia kary nie zasługują na aprobatę podnoszone przez powoda okoliczności wynikające ze specyfiki prowadzonej działalności. Ponadto Prezes URE zaznaczył, że przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej wziął pod uwagę, iż powód nie zastosował się do ograniczeń jedynie w części czasu ich trwania i przyjął za podstawę do wymierzenia kary wyłącznie ilość godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się powoda do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie miało miejsce.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Fundacja (...) z siedzibą w K. prowadzi działalność w obiekcie przy ul. (...) w C..

W dniu 9 października 2008 r. powód zawarł z (...) sp. z o.o. w G. (obecnie (...) sp. z o.o.) umowę kompleksową dostarczania energii elektrycznej nr (...).(umowa z aneksami k.14-25 akt adm.) Zgodnie z § 4 ust. 6 ww. umowy „W przypadku wprowadzenia, na mocy przepisów Prawa energetycznego i aktów wykonawczych do Prawa energetycznego, ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, Klient jest zobowiązany do dostosowania maksymalnego poboru mocy i dobowego poboru energii do planu ograniczeń stosownie do komunikatów, przekazywanych Klientowi na zasadach określonych w obowiązujących przepisach”. (k. 16 akt adm.) Moc przyłączeniową ustalono na 500 kW (k.51 akt adm.) W czasie trwania ograniczeń w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. moc umowna dla powoda wynosiła 600 kW, zgodnie z zamówieniem przez powoda z dnia 28 listopada 2014r. (k.53 akt adm.)

W nieruchomości przy ul. (...) w C., będącej własnością powoda:

- prowadzi działalność Fundacja (...)

-zlokalizowane są serwery i stacje nadawcze/przesyłowe operatorów telekomunikacyjnych – (...) sp. z o.o. oraz (...) S.A.(k.48-51 akt sąd.)

-znajduje się europejskie centrum obliczeniowe towarzystwa ubezpieczeniowego (...) (k.42-47 akt sąd.)

-znajduje się schron kategorii II (k.39 akt sąd.)

Informacje o wielkości danych dotyczących powoda wynikające z Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały powoda w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r., zostały przekazane powodowi przez (...) S.A. ((...)) pismem z dnia 15 lipca 2014 r. sygn. (...). Moc bezpieczna (20 stopień zasilania) ustalona została na 0 MW. (k.26 akt adm.)

Na etapie ustalania planu ograniczeń powód nie zgłaszał do (...) konieczności zwiększenia wartości określonych planie. Nie zgłaszał także przed sierpniem 2015 r., iż nie powinien być objęty planem ograniczeń ze względu na specyfikę wykorzystywania obiektu przy ul. (...) w C.. (bezsporne)

(...) S.A. z siedzibą w K. jako Operator Systemu Przesyłowego (dalej: (...) lub OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdził wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3

pkt 16d Pe i - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe - wprowadził od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r. OSP, działając w oparciu o art. 11c ust. 3 Pe, zgłosił właściwemu ministrowi oraz Prezesowi URE konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Komunikaty o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzonych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów. (fakty powszechnie znane, również znane Sądowi z urzędu.)

Rada Ministrów w dniu 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. (fakty znane Sądowi z urzędu.)

Na wezwanie Prezesa URE (...) S.A., do którego sieci powód jest przyłączony, przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. Na podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych ograniczeń w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego przy ul. (...) w C.. (k.3-4 akt adm.)

Pismem z dnia 24 maja 2017 r. o znaku (...), Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wzywając go jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie, tj. w szczególności do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się przez powoda do wprowadzonych ograniczeń, a także nadesłania kopii wszelkich dokumentów mogących stanowić dowód w sprawie. (k.1-2 akt adm.)

W odpowiedzi złożonej w piśmie z dnia 9 czerwca 2017 r. Spółka przedstawiła swoje stanowisko w sprawie. Spółka podkreśliła, że nie kwestionuje danych liczbowych dotyczących ilości pobranej w okresie od 10 do 12 sierpnia 2015 r. energii elektrycznej i wniosła o umorzenie postępowania jako bezprzedmiotowego. (k.8-13 akt adm.) W załączeniu do pisma złożono kopię umowy kompleksowej zawartej z dnia 9 października 2008 r. oraz skierowanego do powoda pisma (...) S.A. z dnia 15 lipca 2014 r., zawierającego informację o planie wprowadzania ograniczeń w poborze energii elektrycznej obowiązującym w okresie od 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. dla obiektu Spółki w C. przy ul. (...).

Pismem z dnia 6 grudnia 2017 r., znak (...), zawiadomiono powoda o zakończeniu postępowania dowodowego w niniejszej sprawie i poinformowano o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy w terminie 7 dni od dnia doręczenia tego pisma z jednoczesnym pouczeniem, że niezapoznanie się w powyższym terminie z aktami sprawy zostanie uznane za rezygnację z możliwości wypowiedzenia się w sprawie zgromadzonego materiału dowodowego. (k.56 akt adm.)

Wartość przekroczenia przez powoda dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) dla obiektu powoda przy ul. (...) w C. wyniosła: 10 sierpnia 2015 r. łącznie 3,0169 (MW w godzinie); 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,6192 (MW w godzinie); 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,3608 (MW w godzinie);. Łącznie dla wyżej wymienionego okresu powód przekroczył pobór o 4,9969 MW w godzinie.(k.3-4 akt adm.)

W 2017 r. powód osiągnął przychód w wysokości (...) zł (przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe).(k.60 akt adm.)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (art. 11 ust. 1 pkt 2 Pe), które polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej (art. 11 ust. 3 pkt 1 Pe). Organem uprawnionym do kontroli przestrzegania stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes URE (art. 11 ust. 1 pkt 5 Pe).

W myśl art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin,

- niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11c ust. 3 Pe).

W sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego, zgodnie z art. 11d ust.1 Pe, podejmuje wymienione w tym przepisie działania.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 Pe). Stosownie do treści art. 11d ust. 2 Pe w okresie wykonywania tych działań użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

Na podstawie art. 11 ust. 6 Pe Rada Ministrów wydała rozporządzenie z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw lub ciepła (Rozporządzenie w sprawie ograniczeń). Rozporządzenie określa szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach. Zgodnie z § 8 ust. 1 Rozporządzenia operatorzy opracowują plany wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w których określone są wielkości maksymalnego poboru energii elektrycznej dla poszczególnych odbiorców i stopni zasilania. Plany ograniczeń polegają corocznej aktualizacji w terminie do dnia 31 sierpnia (§ 8 ust. 2 Rozporządzenia). Zgodnie z § 8 ust. 3 Rozporządzenia plany wprowadzenia ograniczeń opracowane przez operatorów systemu dystrybucyjnego podlegają uzgodnieniu z operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego (OSP) czyli (...) S.A., który opracowuje plan wprowadzania ograniczeń i przedstawia Prezesowi URE do uzgodnienia. Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej są więc wprowadzane na podstawie Planu wprowadzania ograniczeń opracowanego przez (...) S.A., uzgodnionego z Prezesem URE i planów wprowadzania ograniczeń opracowanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Plany te mają zastosowanie do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych przez (...) do czasu wejścia w życie rozporządzenia wydanego na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, oraz wprowadzonych przez ww. rozporządzenie Rady Ministrów.

W niniejszej sprawie podstawą do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. był, powołany w komunikacie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który faktycznie nie jest sankcjonowany art. 56 ust. pkt 3a Pe, a dopiero od dnia 12 sierpnia 2015 r. przepisy wydanego przez Radę Ministrów w dniu 11 sierpnia 2015 r. Rozporządzenia. Jednak podstawą prawną dla działań OSP podjętych w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe. Przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ma charakter uszczegóławiający dla zawartej w treści art. 11d ust. 3 Pe normy o charakterze ogólniejszym. Regulacja art. 11d ust. 3 Pe stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. To w przepisie art. 11d ust. 3 Pe ustawodawca wskazał, że w wypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Jest to więc norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Powyższe prowadzi do wniosku, że podstawą działania OSP, wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust. 3 Pe, wprost sankcjonowany w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Oczywiście jest przy tym, że art. 11 Pe, który był podstawą wprowadzenia przez Radę Ministrów ograniczeń w poborze energii mocą Rozporządzenia z 11 sierpnia 2015 r. jest również sankcjonowany przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Dokonana powyżej wykładnia językowa przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i art. 11d ust. 3 Pe wprost wskazuje na możliwość sankcjonowania przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe zachowania odbiorców, którzy dopuścili się naruszenia ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe skoro, jak już wskazano, jest to uprawnienie dla operatora przewidziane w art. 11d ust. 3 Pe.

Jakkolwiek w demokratycznym państwie prawa zakłada się pierwszeństwo wykładni językowej (uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., I KZP 25/05; z 31 sierpnia 2005 r., V KK 426/04.), to jednak powszechnie uznawane jest za konieczne posiłkowanie się także subsydiarnie wykładnią systemową oraz wykładnią funkcjonalną (uchwała Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2006 r., I KZP 53/05; postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2004 r., III KK 112/04; uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07). Odstępstwo jednak od jasnego i oczywistego sensu przepisu wynikającego wprost z treści przepisu mogą jedynie uzasadniać szczególnie istotne i doniosłe racje prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne (tak uchwała Sądu Najwyższego z 14 października 2004 r., III CZP 37/04, wyrok Sądu Najwyższego z 21 lipca 2004 r., V CK 21/04, uchwała Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r. I KZP 18/05). Dopuszcza się również odstępstwa od wyniku zastosowania wykładni językowej, gdy wynik ten prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji (uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14, OSNC 2015 nr 12, poz. 134; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., I PK 409/02, OSNP 2004 nr 19, poz. 334).

Zdaniem Sądu w świetle powyższego brak argumentów, które pozwalająby na zmianę kierunku wykładni art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe i art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe oraz art. 11d ust. 3 Pe, niż wynikające z wykładni językowej. Wykładnia systemowa i celowościowa jedynie wzmacniają argumentację, iż niedostosowanie się przez odbiorców do ograniczeń w poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez operatora sieci przesyłowej w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe w zw. z art. 11d ust. 3 Pe oraz wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w oparciu o przepis art. 11 ust. 7 Pe podlega sankcji określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Odwołując się do wykładni celowościowej należy wskazać, że wyraźnym celem wszystkich analizowanych przepisów stanowiących podstawę do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej jest eliminowanie zagrożeń dla systemu elektroenergetycznego m.in. przed niekontrolowanymi awariami systemu z powodu jego przeciążenia i tym samym zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Realizacja tego celu jest niezwykle istotna właśnie

w aspekcie zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego kraju, dlatego ustawodawca dla zabezpieczenia jego realizacji wprowadził sankcje w postaci kar administracyjnych dla podmiotów, które nie stosują się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii. Zatem także ze względu na cel uregulowań należy przyjąć, że zamiarem regulacji ustawowej, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, było objęcie sankcją niestosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, a tym samym wymuszenie na adresatach normy, a więc także odbiorcach energii, wprowadzenia ograniczeń dla których podstawę prawną stanowi nie tylko przepis art. 11 ale i przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 Pe, skoro były one wprowadzane w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii.

Interpretując powołane regulacje za pomocą reguł wykładni systemowej należy wskazać, że umiejscowienie przepisów w danym akcie prawnym nie jest przypadkowe, lecz wynika z racjonalnego działania prawodawcy. Z takiej wykładni może wynikać wniosek, że przepis umieszczony w ustawie niżej ma mniejsze znaczenie ze względu na treść przepisu wyżej położonego. W przypadku art. 11c i 11d Pe doszło do wadliwej z punktu widzenia techniki legislacyjnej regulacji wprowadzania ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania i dystrybucji, poprzez umiejscowienie przepisu o mniejszym znaczeniu, czyli przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe (wprowadzającego ograniczenie dla bardziej ogólnej regulacji zawartej w art. 11d ust. 3), przed przepisem o charakterze nadrzędnym, jakim jest art. 11d ust. 3 Pe, stanowiącym generalną kompetencję dla operatora systemu przesyłowego do wprowadzenia ograniczeń w przesyłaniu i dystrybucji energii elektrycznej. Ze względu na założenie spójności systemu prawa i jego logiczności, nie można jednak uznać, że brak wyraźnego odwołania się w przepisie art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe do art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe świadczy o woli ustawodawcy zwolnienia od sankcji niesubordynacji odbiorców, dla których podstawę dla wprowadzenia ograniczeń stanowił art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. W ocenie Sądu to właśnie dążenie do wykładni w duchu spójności systemu prawa musi prowadzić do jedynego logicznego wniosku, że wystarczające jest jednak wskazanie przez ustawodawcę normy sankcjonowanego art. 11d ust. 3 Pe., skoro to on w istocie stanowi podstawę do wprowadzenia ograniczeń w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. Przyjęcie, że wprowadzenie znacznie dalej idących ograniczeń, dla których przyzwolenie stanowi przepis art. 11d ust. 3 Pe., byłoby sankcjonowane w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, a wprowadzenie tych ograniczeń w znacznie mniejszym rozmiarze, bo odnoszącym się tylko do poboru energii elektrycznej i to tylko na okres maksymalnie 72 godzin, sankcjonowane już by nie było, należy więc uznać za nieracjonalne. To właśnie zasada spójności systemu prawnego i jego logiczności nie pozwala na taki kierunek wykładni analizowanych norm prawa.

Dla wykładni przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe istotna jest także wykładnia logiczna art. 11 ust. 2 pkt 2 Pe, posługująca się metodą rozumowania „argumentum a maiori ad minus”- „jeśli wolno więcej to tym bardziej wolno mniej”. Jeśli zatem przepis art. 11d ust. 3 Pe, do którego wprost odnosi się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, stwarza operatorom systemu przesyłowego uprawnienie do wprowadzenia ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji, nie wprowadzając w nim żadnych ograniczeń m.in. czasowych, to przepis art. 11 ust. 2 pkt 2 Pe wprowadzający te ograniczenia czasowe (maksymalnie do 72 godzin) i rzeczowe (dostarczania i poboru energii), jest niewątpliwie przepisem szczególnym w stosunku do art. 11d ust. 3 Pe, gdyż nie rodzi on sam w sobie uprawnień po stronie operatora systemu przesyłowego do wprowadzenia takich ograniczeń, a jedynie ogranicza jego uprawnienia przyznane mu w przepisie art. 11d ust. 3 Pe. Zatem operator systemu przesyłowego wprowadzając ograniczenia, o jakich mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, działa zawsze także w oparciu o przepis art. 11d ust. 3 Pe, gdyż to ten przepis stanowi źródło jego uprawnień do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej nawet jeśli wprost przepis ten nie zostanie powołany w zarządzeniu o wprowadzeniu ograniczeń.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia, dla którego podstawę stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe, a więc także tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdyż tylko w takich sytuacjach ograniczenia mogą być wprowadzane. Dla zagwarantowania tego bezpieczeństwa istotne więc jest, aby istniały realne instrumenty prawne pozwalające na sankcjonowanie takich zachowań, które temu bezpieczeństwu zagrażają. Jeśli ustawodawca wprowadził możliwość, aby w sytuacji nagłego zagrożenia o bezpieczeństwo systemu energetycznego mógł zadbać operator systemu przesyłowego poprzez ograniczenie poboru energii, to właśnie z punktu widzenia tego bezpieczeństwa konieczne jest, aby istniała także możliwość sankcjonowania wprowadzonych ograniczeń. Jest to szczególnie istotne, aby w nagłej

sytuacji, w której organy państwa nie są jeszcze w stanie podjąć decyzji, istniała możliwość natychmiastowego podjęcia kroków, które uchronią system energetyczny przed katastrofalną i rozległą awarią - tzw. blackoutem.

Z tego względu tak ważne są regulacje ograniczające odbiorców, w szczególności uzasadnionych okolicznościach, w poborze energii elektrycznej ze względu na zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jednak dla swej skuteczności i dla zapewnienia bezpieczeństwa, muszą istnieć instrumenty gwarantujące przestrzeganie tych ograniczeń. Zostały one unormowane m.in. w przepisach ustawowych przewidujących kary pieniężne, które są nakładane na podmioty nieprzestrzegające tych ograniczeń. Administracyjne kary pieniężne nie mają bowiem wyłącznie charakteru sankcji karnych, gdyż ich funkcja nie ogranicza się do represji za naruszenie nakazów bądź zakazów ustawowych, ale równie istotna jest ich funkcja prewencyjna i dyscyplinująca, motywująca adresatów norm sankcjonowanych do ich respektowania.

Jeśliby przyjąć wykładnię, że sankcje z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie podlegają ograniczeniom wprowadzonym przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe., to istnienie tych ostatnich regulacji nie miałoby najmniejszego sensu, skoro odbiorcy nie musieliby się do nich dostosowywać, a więc mogliby w stanach zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej nie respektować ograniczeń wprowadzanych przez operatora systemu przesyłowego. Taka interpretacja byłaby całkowicie pozbawiona sensu, bo to właśnie podjęcie natychmiastowych działań, w tym jak najszybsze zmniejszenie poboru mocy w razie wprowadzenia jego ograniczeń, jest najistotniejsze w sytuacji istnienia realnego zagrożenia.

Zatem brak powiązania uprawnienia (...) wynikającego z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe z sankcją z art. 56 ust. 2 pkt 3a Pe czyniłby te uprawnienia operatora pozbawionymi sensu a regulacja zawarta w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe nie miałaby racji bytu.

Zdaniem Sądu możliwą podstawą prawną odpowiedzialności odbiorców za niedostosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez operatora systemu przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe może być również przepis art. 11c ust. 3 Pe, do którego także odwołuje się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Przepis ten stanowi, że operator systemu elektroenergetycznego powiadamia niezwłocznie ministra właściwego ds. gospodarki oraz Prezesa URE m.in. o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jeśli więc przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe sankcjonuje niestosowanie się do ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o tę właśnie regulację art. 11c ust. 3 Pe., to niewątpliwie można przyjąć, że ustawodawca w ten sposób sankcjonuje ograniczenia wprowadzone także na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe przez operatora systemu przesyłowego. Wprawdzie przepis art. 11c ust. 3 Pe sam w sobie nie stanowi podstawy do wprowadzenia ograniczeń przez operatora systemu przesyłowego, ale wskazuje na ograniczenia już wprowadzone przez tego operatora („o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia”), a tym samym możliwe jest powiązanie sankcji z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe z ograniczeniami wprowadzonymi w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, do którego art. 11c ust. 3 Pe niewątpliwie się odnosi.

W świetle powołanych norm prawnych analiza ustalonego w sprawie stanu faktycznego wskazuje, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Brak więc podstaw do przyjęcia argumentacji powoda, iż przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie sankcjonuje naruszenia ograniczeń wprowadzonych w dniach 10 -11 sierpnia 2015 r. przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i art. 11d ust. 3 Pe. W tym stanie zarzut powoda dotyczący naruszenia art. 56 ust.1 pkt 3a Pe należało uznać za nietrafny.

Zdaniem Sądu brak także argumentów natury społecznej, ekonomicznej lub moralnej, które pozwalałyby odstąpić od dokonanej powyżej wykładni. Przedstawiona wykładnia nie prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji. Akcentuje jednoznaczną wolę ustawodawcy do zapobiegania zagrożeniom, ale i eliminacji już powstałych zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

Dla wzmocnienia argumentacji o sankcjonowaniu przepisem art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe wprowadzonych przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ograniczeń wskazać wypada, że organem, który na mocy ustawy uprawniony jest do kontroli przestrzegania przez odbiorców ograniczeń maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru

energii elektrycznej wprowadzonych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego kraju jest Prezes URE (art. 11 ust. 4 i 5 Pe). Konsekwencją tego jest również uprawnienie Prezesa URE do nałożenia kary pieniężnej na podmioty nie respektujące wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe).

Ze względu na powyższe za bezzasadny uznać należało podniesiony w odwołaniu zarzut naruszenia art. 23 Pe, gdyż w niniejszej sprawie kompetencja Prezesa URE do nałożenia na powoda kary pieniężnej nie wynikała z powołanego przez powoda art. 23 Pe, lecz z art. 11 ust. 5 pkt 1 Pe.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia przepisu § 3 ust. 4 oraz § 9 pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła w zw. z przepisem art. 58 k.c. wskazać należy, iż powołany przez powoda przepis dotyczy bezwzględnej nieważności czynności prawnych sprzecznych z ustawą albo mających na celu obejście ustawy. Formułowanie w oparciu o ten przepis zarzutów dotyczących planów ograniczeń w poborze energii elektrycznej podlegających zatwierdzeniu przez Prezesa URE i wprowadzanych na podstawie obowiązujących przepisów prawa jest niezrozumiałe. Przepisy kodeksu cywilnego nie mają zastosowania do tworzenia planów ograniczeń, gdyż kwestie te uregulowane zostały w Rozporządzeniu wydanym na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w ustawie Prawo energetyczne. Natomiast Prawo energetyczne jest ustawą z zakresu prawa administracyjnego o charakterze materialnoprawnym i nie reguluje stosunków cywilnoprawnych. Procedura ustalania planów ograniczeń unormowana została w Rozporządzeniu z dnia 23 lipca 2007 r., a rozporządzenia Rady Ministrów są źródłami powszechnie obowiązującego prawa. Nie ulega wątpliwości, iż przepisy § 8 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 oraz § 12 ust. 1 Rozporządzenia statuują obowiązek odbiorców do dostosowania się do obowiązujących ich planów ograniczeń. Jak wynika z treści § 1 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń z 2007 r., jego przepisy mają zastosowanie na etapie tworzenia i wprowadzania planów ograniczeń a nie ich realizacji. W § 3 ust. 4 Rozporządzenia wskazano, jakie są granice wprowadzenia ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub dostarczaniu ciepła. Natomiast w myśl § 6 pkt 1 Rozporządzenia wymienieni zostali odbiorcy, którzy ze względu na wielkość mocy umownej określonej w umowach oraz swoje przeznaczenie podlegają ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami. Jak wynika z powyższych regulacji, niektóre podmioty mogą uwolnić się od konieczności przestrzegania ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Na podstawie § 9 Rozporządzenia jest również możliwe ustalenie poziomów zasilania dla poszczególnych stopni ograniczeń w taki sposób, aby konieczność zmniejszenia poboru energii nie zakłóciła działalności danego podmiotu. Jednak powyższe wymaga od odbiorców współdziałania z (...) na etapie tworzenia planów ograniczeń, które są aktualizowane corocznie. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, powodowi corocznie przedstawiany był przez (...) plan ograniczeń, do którego Spółka nie zgłaszała uwag. Zaniedbania w zakresie zweryfikowania planów ograniczeń pod kątem zapotrzebowania energetycznego powoda należy uznać za szczególnie naganne w sytuacji, gdy w obiekcie powoda działalność prowadzi kilka różnych podmiotów o dużym zapotrzebowaniu energetycznym, które nie może być zredukowane w przypadku wprowadzenia ograniczeń, ze względu na daleko idące szkody. To w interesie powoda należało współdziałanie z (...) w taki sposób, aby ustalony dla niego plan ograniczeń uwzględniał zapotrzebowanie energetyczne powoda i związane z nim odpowiednie wartości poboru energii dla poszczególnych stopni zasilania. (...) nie posiada bowiem wiedzy o zapotrzebowaniu odbiorców w tym zakresie. Jeśli istotnie powód nie miał możliwości ograniczenia poboru energii do wartości wskazanych w planie, powinien to zgłosić do (...) na etapie sporządzania planów ograniczeń, nie zaś w momencie gdy ograniczenia te zostały już wprowadzone. Tym bardziej, że powód nie wskazywał, aby pomiędzy ostatnim uaktualnionym planem ograniczeń a ograniczeniami wprowadzonymi w sierpniu 2015 r. zaszły jakiegokolwiek zmiany okoliczności faktycznych, uzasadniające zmianę wartości mocy bezpiecznej dla punktu poboru energii, w którym powód przekroczył przewidziany w planie ograniczeń poziom poboru energii elektrycznej. Zgodnie z przepisem art. 355 § 2 k.c. od powoda jako od podmiotu profesjonalnego można wymagać podwyższonego poziomu staranności w prowadzonej działalności gospodarczej. W tej sytuacji stwierdzić należało, że powód nie weryfikując przesłanego mu planu ograniczeń, nie dochował należytej staranności jakiej należy wymagać od podmiotu gospodarczego. Jednocześnie wbrew twierdzeniom powoda, nie jest możliwe powołanie się na przepisy Rozporządzenia chroniące niektóre podmioty przez wprowadzonymi ograniczeniami już po wprowadzeniu ograniczeń na podstawie Planów. Wynika to z przebiegu procedury tworzenia Planów ograniczeń, która została opisana § 8

Rozporządzenia. Zgodnie z §8 ust. 2 Rozporządzenia plany podlegają corocznej aktualizacji do dnia 31 sierpnia danego roku. Brak możliwości aktualizacji planu już po wprowadzeniu ograniczeń wynika także ze specyfiki zdarzeń, które generują konieczność wprowadzenia ograniczeń, tak jak miało to miejsce w sierpniu 2015 r. Zwykle do zastosowania tak drastycznych środków prowadzą zdarzenia nieprzewidziane, a konieczność wprowadzenia ograniczeń powstaje nagle. Nie ma więc wówczas możliwości prowadzenia procedury zmiany Planów ograniczeń dla poszczególnych odbiorców. Zmiana planu ograniczeń może nastąpić w trakcie okresu, na który plan został wprowadzony, ale tylko na uzasadniony wniosek odbiorcy. W odwołaniu powód jednak nie wskazał, aby podejmował jakiegokolwiek działania prowadzące do zmiany ustalonego dla niego planu ograniczeń na okres 1 września 2014 r. - 31 sierpnia 2015 r. Mimo, iż brak jest regulacji prawnej nakładającej na odbiorców obowiązek aktualizacji planu ograniczeń, to powód, mając świadomość występujących w odniesieniu do należącego do niego obiektu okoliczności, powinien we własnym interesie podejmować działania w celu dostosowania planu ograniczeń do zapotrzebowania na energię użytkowników jego obiektu. W przypadku zaniedbania kwestii weryfikacji planu ograniczeń powód ponosić bowiem będzie konsekwencje przewidziane w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Warto w tym miejscu wskazać, że głównym zadaniem (...) jest bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym. Stąd w przypadku ograniczeń w dostawach energii (wynikających ze zmniejszonej produkcji energii) konieczne jest także wprowadzenie przez (...) ograniczeń w jej poborze (ograniczenie zużycia). (...), w oparciu o indywidualne plany ograniczeń, takie jak ten, który został przedstawiony powodowi, otrzymuje od każdego z operatorów tworzone przez nich zbiorcze plany ograniczeń. Na ich podstawie (...) decyduje, jaki poziom ograniczenia mocy może zostać osiągnięty przy każdym z wprowadzanych stopni zasilania. Może więc w oparciu o te dane, w sposób adekwatny dostosować wprowadzane ograniczenia w poborze mocy (ustalić właściwy stopień zasilania adekwatny do stwierdzonych ograniczeń w produkcji energii) do poziomu produkcji energii (zazwyczaj ograniczonego w przypadku wprowadzanych ograniczeń). To ograniczenie poboru powinno być każdorazowo dostosowane do poziomu faktycznych mocy wytwórczych i aby dokonać zbilansowania systemu w takich sytuacjach, konieczne jest precyzyjne określenie do jakiego poziomu ograniczenia poboru mocy, może doprowadzić każdy z wprowadzonych stopni zasilania. Jeśli wystarczające jest ograniczenie poboru mocy, jakie jest przewidywane na poziomie 15 stopnia zasilania, to nie ma potrzeby wprowadzać skrajnego ograniczenia na poziomie 20 stopnia zasilania. Dlatego tak ważna jest dbałość odbiorców o to, aby Plan ograniczeń odpowiadał ich zapotrzebowaniu na energię, gdyż niedostosowanie się do ograniczeń już po ich wprowadzeniu prowadzić może do istotnych zagrożeń i zakłóceń w pracy krajowego systemu elektroenergetycznego.

Odnośnie zarzutu naruszenia §12 ust.3 Rozporządzenia wskazać należało, że przepis ten ma zastosowanie jedynie w przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, co w stosunku do powoda nie występowało. Powód miał bowiem obowiązek dostosować się do ograniczeń w wysokości podawanej w komunikatach radiowych i nie zostały dla niego ustalone żadne szczególne warunki, które wymagałyby, na podstawie powołanego przepisu, indywidualnego poinformowania go przez (...). Sposób informowania odbiorców o wprowadzonych ograniczeniach reguluje ogólnie §12 ust. 2 Rozporządzenia, zgodnie z którym komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7.55 i 19.55 oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.

W sprawie brak również podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art.56 ust.6a Pe. Zgodnie z tym przepisem Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Jak wynika z okoliczności sprawy, stopień szkodliwości czynu nie był znikomy. Ponadto zgodnie z literalną wykładnią tego przepisu odstąpienie od wymierzenia kary stanowi uprawnienie Prezesa URE w przypadku łącznego spełnienia wymienionych w nim przesłanek. Skoro więc przepis art. 56 ust. 6a Pe nie ma charakteru obligatoryjnego, nie można czynić pozwanemu zarzutu, iż

nie skorzystał z określonego w uprawnienia. Jednoznaczne stanowisko w tym zakresie wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2019 r. sygn. akt I NSK 95/18. Niezależnie od powyższego Sąd nie dopatrył się w sprawie spełnienia przesłanek do odstąpienia przez Prezesa URE od wymierzenia, ponieważ szkodliwość społeczna stwierdzonego naruszenia nie była znikoma. W przypadku przekroczenia ograniczeń poboru energii elektrycznej, o stopniu szkodliwości decyduje sam charakter czynu i jego znaczenie dla zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w skali całego kraju. Należy bowiem mieć na uwadze, że energia elektryczna we współczesnym świecie jest niezbędna dla funkcjonowania wszystkich obszarów aktywności zarówno państwa jak i każdego z członków społeczeństwa i nietrudno sobie wyobrazić, jak katastrofalne mogą być skutki niekontrolowanych blackoutów, spowodowanych przekroczeniami krytycznych wartości podstawowych parametrów technicznych pracy systemu elektroenergetycznego na znacznym obszarze kraju. Stąd tak konieczna jest eliminacja zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do jakiego prowadzi skumulowanie jednostkowych przekroczeń mocy przez wielu odbiorców. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu poboru energii przez jednego z odbiorców jest wprawdzie często jedynie niewielkim elementem całkowitego przekroczenia. Jednak w ostateczności może ono doprowadzić do przeciążenia systemu elektroenergetycznego i jego niekontrolowanych wyłączeń, niemniej jednak w takich sytuacjach nie sposób określić, który z odbiorców dopełnił krytycznego przekroczenia. Dlatego z punktu widzenia celu, jakiemu mają służyć ograniczenia w poborze mocy, należy przyjąć, że każde, nawet niewielkie przekroczenie mocy nosi w sobie znaczny stopień szkodliwości. Tym samym w ocenie Sądu, w przypadku przekroczenia przez przedsiębiorcę poboru mocy nawet w nieznacznym zakresie, nie można uznać, że istnieją podstawy do odstąpienia od wymierzania kary w oparciu o przepis art. 56 ust 6a Pe, gdyż stopień szkodliwości nie jest znikomy.

W ocenie Sądu kara pieniężna w wysokości ustalonej w decyzji nie przekracza możliwości finansowych powoda, mieści się w granicach określonych w art. 56 ust. 3 Pe i będzie oddziaływać na powoda zapobiegając podobnemu zachowaniu w przyszłości.

Z uwagi na dokonane ustalenia Sąd, na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął zgłoszone przez powoda dowody w zakresie przekraczającym informacje znajdujące się w aktach postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie zaskarżonej decyzji, jako dotyczące faktów bezspornych lub nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do jego uwzględnienia, oddalił odwołanie jako bezzasadne - art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c., stosownie do wyniku sporu, ustalając wysokość należnych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 720 zł, na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz